

25 Mayıs 2023

Sayın Abonemiz,

Bu açıklama, KONDA Barometresi Siyasal ve Toplumsal Araştırmalar Dizisi abonelerine gönderilmektedir. Abonelik sözleşmelerindeki özel maddeye dayanılarak ve abonelerimizin verdiği yetki ve hak kapsamında yapılan açıklama, bugün içinde (www.konda.com.tr) sitesinde de yayımlanacaktır.

Açıklamanın dayanağı olan araştırma, **20-21 Mayıs 2023 tarihlerinde** gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında, **34 ilin merkez dâhil 108 ilçesine bağlı 154 mahalle ve köyünde 3607 kişiyle hanelerinde yüz yüze** görüşülmüştür. Her bir mahallede gerçekleştirilen 24 anket için yaş ve cinsiyet kotası uygulanmıştır.

Araştırma, Türkiye'nin 18 yaş üstü yetişkin nüfusunu temsil edecek yurt içi seçmenlerin **saha çalışmasının yapıldığı günlerdeki siyasal eğilimlerini** yansıtmaktadır.

Örnekleme, ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi) verilerine dayalı mahalle ve köylerin nüfus büyüklükleri ve eğitim seviyeleri verileri ile bir önceki Genel Seçim mahalle ve köy sonuçları katmanlandırılarak hazırlanmıştır. Yerleşim yerleri önce kır/kent/metropol olarak ayrıştırılmış ve 12 bölge esas alınarak örneklem tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında gidilen iller: Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bilecik, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Giresun, Hatay, Mersin, İstanbul, İzmir, Karaman, Kars, Kayseri, Kırklareli, Konya, Malatya, Manisa, Sakarya, Samsun, Sivas, Tokat, Trabzon, Şanlıurfa, Van.

Araştırmanın bulgularının **hata payı, yüzde 95 güven aralığında +/- 1,63, yüzde 99 güven aralığında yüzde +/- 2,15'tir.** 1. tur Cumhurbaşkanı Seçiminin ardından, iki adaya yönelik oy tercihleri aşağıdaki gibidir. Yüzde 8,2 kararsız olduğunu ve yüzde 2,6 oy kullanmayacağını söyleyen seçmenleri orantılı bir şekilde dağıttığımızda ise aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır.

Bu oranların iki haftalık bir seçim sürecinin yarısında yapılmış bir ölçüme ait olduğunu hatırlatarak paylaşmak istiyoruz.

	20 - 21 Mayıs 2023	20 - 21 Mayıs 2023 (Kararsızlar dağıtılmış)
Recep Tayyip Erdoğan	47,0	52,7
Kemal Kılıçdaroğlu	42,2	47,3
Kararsız	8,2	-
Oy kullanmaz	2,6	-
Toplam	100,0	100,0

Bu bulgularımızı değiştirebilecek ve 28 Mayıs sonuçlarını etkileyebilecek üç dinamiği not etmek isteriz:

- ✓ Birincisi, 20-21 Mayıs tarihinden seçime kadar bir haftada yaşanacak olayların siyasi tercihlere etkisi.

- ✓ İkincisi, Cumhurbaşkanlığı seçimi 1. tur oylamasının ardından Ata İttifakı'nın dağılması üzerine, ittifakı oluşturan parti liderleri ve ittifak adayının seçimin 2. tur oylamasında farklı adayları destekleme kararı almaları üzerine yaşanabilecek stratejik oy kaymaları.
- ✓ Üçüncüsü de bu hükümet sistemi modelinde ilk defa deneyimleyeceğimiz, 2. tura giden seçimde katılım oranı olacaktır.

11 Mayıs tarihli KONDA açıklamasına dair değerlendirme

14 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanlığı ve Genel Milletvekiliği seçimlerine dair 6-7 Mayıs hafta sonu gerçekleştirdiğimiz araştırmanın bulgularını 11 Mayıs Perşembe günü önce siz sayın abonelerimizle ardından da kamuoyuyla paylaşmıştık. Araştırma bulguları ve seçim sonuçları arasında, hesapladığımız hata payının ötesinde bir sapma gerçekleşmiştir.

KONDA 37 yıldır seçimlerden 3 gün önce seçime dair son anketini kamuoyuyla paylaşmaktadır. KONDA olarak yaptığımız açıklamalarımız dışında bizimle ilişkilendiren herhangi bir bulguyu ne yalanlayabiliriz ne de doğrulayabiliriz. Çalışma alanlarından biri de siyasi araştırmalar olan bir şirketin araştırma bulgularını paylaşma gerekliliğini, abonelerimize verdiğimiz taahhüdün yanı sıra toplumsal sorumluluk olarak da görüyoruz. Geçmişimizdeki başarıların gururu kadar, başarısızlıkların mahcubiyetini ve sorumluluğunu taşımaktan kaçınmadığımızın bilinmesini isteriz.

Kendi kontrol süreçlerimizin ardından araştırma metodolojimiz, veri setimiz ve araştırma dökümanlarını gözden geçirmeleri ve değerlendirmeleri için bir akademik kurul ile çalışacak, bu çalışmanın sonuçlarını da önce siz abonelerimizle, ardından da kamuoyuyla paylaşacağız.

Bu bağlamda 14 Mayıs seçim sonuçlarına dair paylaştığımız bulgularda oluşan sapmanın nedenlerini anlamak için tüm süreçlerimizi gözden geçiriyoruz. Aşağıda bu kontrol adımları ve tespit notlarımızı bulabilirsiniz.

Örneklem:

KONDA tüm saha araştırmalarını, yılın her döneminde seçim disipliniyle yapmaktadır. Araştırma örnekleme giren mahalle veya köyler bölge, yerleşim tipi (kır, kent, metropol), eğitim ve KONDA formülü olan bir siyasi değer değişkeninin de dahil olduğu hesapla rastlantısal olarak seçilir. Anketler örneklem hesabına göre seçilen mahalle ve köylerde hanelerde yüz yüze görüşmelerle gerçekleşir.

6-7 Mayıs hafta sonu gerçekleştirdiğimiz araştırmanın örnekleme 35 ilin merkez dâhil 120 ilçesine bağlı 194 mahalle ve köyü girmiştir. Bu 194 mahalle/köydeki resmi olmayan sonuçlara göre oy dağılımı 14 Mayıs seçim sonuçlarıyla uyusmaktadır. Buradan doğru örnekleme gittiğimizi anlayabiliyoruz.

Parti / Aday	6 - 7 Mayıs 2023 KONDA Örnekleme İçindeki Seçim Sonucu*	Resmi Olmayan Yurtiçi Seçim Sonuçları
Ak Parti	% 35,2	% 34,9
MHP	% 8,5	% 9,9
CHP	% 25,7	% 25,2
İyi Parti	% 10,1	% 9,8
Yeşil Sol Parti	% 7,7	% 8,7
TİP	% 2,3	% 1,7
Diğer partiler	% 12,0	% 10,5

Recep Tayyip Erdoğan	% 49,0	% 49,3
Muharrem İnce	% 0,3	% 0,4
Kemal Kılıçdaroğlu	% 45,0	% 45,0
Sinan Oğan	% 5,7	% 5,3

* 6-7 Mayıs hafta sonu gerçekleştirilen saha çalışmasında gidilen 194 mahalle/köydeki resmi olmayan sonuçlara göre oy dağılımı.

Hanelerde yüz yüze görüşmeler:

Araştırma metodolojimiz anketörlerin kendilerine verilen mahalle veya köylerde rastlantısal olarak çaldıkları kapılarda ankete katılmayı kabul eden kişilerle yüz yüze görüşmeleri ve verdikleri yanıtları beyan kabul etmeleri üzerine kuruludur. Saha araştırmalarımızda çalışan tüm ekip kendi bünyemizdendir. Prensip olarak herhangi bir saha firması ve aracı firmayla çalışmamakta, tüm araştırma operasyonlarımızı kendi ekibimizle yürütmekteyiz.

6-7 Mayıs'ta gerçekleşen araştırmada 215 mahalle/köyde çalışma gerçekleştirilmiş, bu yerlerin 101 tanesi saha sırasında, 90 tanesi saha sonrasında fiziksel olarak adres kontrolüne tabi tutulmuş, iptal ve şüpheli olan 21 mahalle/köyün verisi araştırma veri setinden çıkarılmıştır.

Tüm diğer araştırma yöntemlerinde olduğu gibi bu yöntem de birtakım yanlılıklar (bias) barındırmakla birlikte Türkiye koşullarında, telefonla veya online yollarla anket yapmaktan daha sağlıklı bir yöntem olduğunu düşünüyoruz.

Özellikle kültürel kimlik kutuplaşması ve siyasi kutuplaşmanın yükseldiği toplumlarda seçmen davranışını kestirmeyi zorlaştıracak birtakım faktörler de oluşur. Literatürde suskunluk sarmalı (spiral of silence), utangaç sağ seçmen (shy tory factor) ve toplumsal kabul edilme yanlılığı (social desirability bias) gibi yaklaşımlar bu faktörleri anlamaya çalışır. Bu yaklaşımlar kısaca kişilerin kendi oy tercihlerinin toplum nezdinde kabul edilmediğini düşünerek anketörlere gerçek tercihlerini değil de toplumsal kabulü daha yüksek bir siyasi tercihi söylemeleri olarak özetlenebilir. Araştırma bulgularımızın hata payı ötesinde yanılmasında bu faktörlerin de etkisi olabilir.

Veri analizi ve ağırlıklandırma:

Sahadan gelen verinin yaş, cinsiyet, eğitim vb. gibi temel demografik değişkenleri TÜİK verileriyle örtüşüyorsa örneklem temsiliyetini güçlü bir şekilde sağladığımızı düşünebiliriz. Ham veri ile resmi veriler arasında bir sapma olması halinde resmi verileri esas alarak veriyi ağırlıklandırmaktayız.

Görüştüğümüz kişilerin güncel oy tercihi beyanı ve bir önceki genel seçimdeki oy tercihi de veri ağırlıklandırması için kullandığımız değişkenlerdir. Son genel seçimin 5 yıl önce yapılmış olması, sahada gerçek seçim sonucuna yakın veri toplamayı güçleştirmekte, dolayısıyla sahadan gelen veriye yapılan müdahalelerde de sapma riskini artırmaktadır. Bu siyasi ağırlıklandırma yöntemini 2010 Anayasa Referandumundan beri tüm siyasi araştırmalarda kullanmaktayız.

Ağırlıklandırma yöntemlerinin sağlaması ancak resmi seçim sonucu ortaya çıkınca yapılabilir. Araştırma bulgularımızın hata payı üzerinde sapsının nedenlerinden biri de bu hesap yöntemi olabilir.

Yukarıda ortaya koyduğumuz olası sebeplerden hangisinin araştırmadaki sapsmada daha etkin olduğunu iddia etmek zor. Ancak, her birisini KONDA için geliştirilmesi gereken alanlar olarak ödev listemize yazıyoruz.

KONDA, toplumsal dinamikleri takip eden bir araştırma şirketi olarak Türkiye toplumunu anlamaya çalışmaktadır. Bu gayret çerçevesinde her seçim KONDA için kendini geliştirme sürecidir.

Saygılarımızla, bilgilerinize sunulur.

KONDA Araştırma ve Danışmanlık A.Ş.